

Complexnummer: 517583

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 21
F 033 421 77 99
E info@cultureelerfgoed.nl

Complexnaam

Julianasluizen

Aantal complexonderdelen

4

Monumentnummers van complexonderdelen

517584, 517585, 517586, 517587

Woonplaats

Gouda

Gemeente

Gouda

Provincie

Zuid-Holland

Locatie van het hoofdobject

Gouda, Rotterdamseweg

Complexomschrijving

Inleiding

De SLUIS dateert uit 1931-'32 en bestaat uit een SCHUTSLUIS (a) een BEDIENINGSGEBOUW (met Garenskantoor) (b), twee vernieuwde stalen ophaalbruggen (die buiten rijksbescherming vallen) met twee BRUGWACHERSHUISJES (c), en twee BEDIENINGSGEBOUWTJES (d) voor de rioolschuiven. De gebouwen zijn in Interbellum Architectuur stijl gebouwd.

In 1931 werd met de bouw van de Julianasluis begonnen op basis van een plan uit 1928. In 1935 werd de Julianasluis geopend voor scheepvaart.

De sluis werd gebouwd omdat de Nieuwe Mallegatsluis in Gouda het scheepvaartverkeer aan het begin van deze eeuw steeds minder goed aan kon. De sluis was te nauw en schepen verloren soms 30 uur met het schutten. Bovendien was het maximale tonnage 500 ton terwijl de schepen steeds zwaarder werden. Er werd besloten om een grote, moderne sluis te bouwen met een hoger tonnage en een snellere doorgang. Deze sluis werd buiten het centrum aan de westzijde van Gouda gepland zodat de scheepvaart voortaan de stad kon vermijden.

Voor de bouw van de nieuwe sluis werd een kanaal aangelegd dat de Hollandse IJssel en de Gouwe buiten de stad om zou verbinden. Dit kanaal, het Gouwekanaal, kreeg bovendien een zijkanaal waardoor een eiland is ontstaan. In het hoofdkanaal ligt een schutsluis (de Julianasluis) terwijl in het stroomkanaal een dieselgemaal, (het mr. Pijnacker Hordijkgemaal) met een dubbele keersluis zijn gebouwd om te sterke stroming in de vaarweg te voorkomen. Beide

sluizen verbinden het eiland met het omliggende landschap. Buiten de sluiskolk liggen aan weerszijden van de sluisdeuren de remmingswerken.

Omschrijving

De Julianasluis bestaat uit een lange, rechte sluiskolk met twee stalen ophaalbruggen over beide sluisseinden. De sluiskolk is noord-zuid georiënteerd. Langs de westzijde van de sluiskolk ligt in het midden het bedienings- annex garenskantoor. Aan weerszijden van beide ophaalbruggen staan twee dienstgebouwtjes op een betonnen onderbouw; een brugwachtershuisje en een huisje voor de bediening van de rioolschuiven.

Bij de zuidelijk gelegen sluisdoorgang staat een stalen portaalkraan met een extra stalen sluisdeur. Naast de portaalkraan staat een onderstel opgesteld om een tweede sluisdeur te verplaatsen. Beide kranen staan op rails die naar de sluis voeren. Achter het sluiswachtershuisje liggen acht stuks rail parallel aan de sluiskolk. Bij de noordelijk gelegen sluisdoorgang liggen ook aan aantal rails gericht naar de sluis.

Waardering

Het sluizencomplex is van algemeen belang wegens cultuurhistorische waarde vanwege de geschiedenis van de doorvaart- en handelsfunctie van de stad Gouda.

Het sluizencomplex is van algemeen belang wegens architectuurhistorische waarde als voorbeeld van een sluizencomplex uit de jaren dertig.

Het complex is gaaf in hoofdvorm, detaillering en materiaalgebruik.

Het sluizencomplex heeft ensemblewaarde en markeert het eiland en het stroomkanaal.

Monumentnummer*: 517584

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 28 november 2000
Kadaster deel/nr: 82992/118

Monumentnaam**

Julianasluis

Complexnummer

517583

Complexnaam

Julianasluizen

Woonplaats*

Gouda

Gemeente*

Gouda

Provincie*

Zuid-Holland

Locatiennaam

Gouda

Locatieomschrijving

Rotterdamseweg

Kadastrale gemeente*

Gouda

Sectie*

F

Kad. object*

Appartement

Grondperceel

2454

Rijksmonumentomschrijving**

Inleiding

De SCHUTSLUIS dateert uit 1931-'32 en maakt deel uit van Julianasluis die verder bestaat uit een bedieningsgebouw (met Garenskantoor) (b), twee vernieuwde stalen ophaalbruggen (die buiten rijksbescherming vallen) met twee brugwachtershuisjes (c), en twee bedieningsgebouwtjes (d) voor de rioolschuiven.

Omschrijving

De schutsluis heeft een rechte sluiscolk van 12 m. breed en 110 m. lang. De sluiscolk heeft betonnen kademuren en granieten kaderanden met aan weerszijden trappen van graniet. Langs de muren een reeks vertikaal geplaatste bielsen die als afstootpalen dienen. De stalen sluisdeuren schuiven in westelijke richting waar de sluisassen zijn gesitueerd. De hoogte van de deuren is gelijk met het wegdek.

Aan de kade staat een portaalkraan om de roldeuren te verwisselen. De sluis kan schepen tot 2000 ton doorlaten. Aan weerszijden van de sluisdeuren staan bedieningsgebouwtjes.

Waardering

De schutsluis heeft ensemblewaarde vanwege de samenhang met de overige objecten van het sluisencomplex.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

De schutsluis is van algemeen belang wegens cultuurhistorische waarde vanwege de geschiedenis van de doorvaart- en handelsfunctie van de stad Gouda.

De schutsluis is van algemeen belang wegens architectuurhistorische waarde als voorbeeld van een sluisencomplex uit de jaren dertig waar het een onderdeel van is.

De schutsluis is gaaf in hoofdvorm, detaillering en materiaalgebruik.

Hoofdcategorie

Weg- en waterbouwkundige werken

Subcategorie

Waterkering en -doorlaat

Functie

Sluis

Monumentnummer*: 517585

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 28 november 2000
Kadaster deel/nr: 82992/117

Complexnummer

517583

Complexnaam

Julianasluizen

Woonplaats*

Gouda

Gemeente*

Gouda

Provincie*

Zuid-Holland

Locatiennaam

Rotterdamseweg, Kanaaldijk, Gouda

Locatieomschrijving

Kadastrale gemeente*

Gouda

Sectie*

F

Kad. object*

Appartement

Grondperceel

3844

Rijksmonumentomschrijving**

Inleiding

Het SLUISKANTOOR annex GARENSKANTOOR uit 1931-1932 is gebouwd voor het innen van de sluisgelden en maakt deel uit van de Julianasluis. In een van de vleugels van het sluiskantoor het gebouw bevindt zich tevens een transformatorhuisje. Het halverwege de sluis, aan de westzijde staande kantoorgebouw wordt gekenmerkt door een enigszins Expressionistische vormgeving, die een stilistische verwantschap vertoont met de architectuur van de latere fase van de Amsterdamse School en de strakkere variant hierop, de Nieuwe Haagse School. Ook een overkoepelende term als INTERBELLUM-ARCHITECTUUR is in deze een bruikbare stijlbenaming. Het gebouw heeft in de jaren tachtig van de 20ste eeuw een modernisering ondergaan, die voornamelijk het inwendige betrof.

Omschrijving

Vanuit een kruis-vormige plattegrond in schone baksteen boven trasramen van klinkers opgetrokken kantoorgebouw met uitkragende, in hoogte variërende en met leien (maasdekking) gedekte schilddaken met gewelfde zeeg en geprofileerde gootranden.

Het gebouw is voorzien van rechtgesloten gevelopeningen met onderdorpels van grèstegels onder de vensters; een deel van de vensters is bovendien voorzien van de oorspronkelijke stalen ramen. De symmetrische, naar de sluis gerichte kopse zijde van gebouw is vijfzijdig en is voorzien van een brede, over alle zijden doorgetrokken vensterpartij, die een vrij zicht biedt over de sluis. Het iets bredere en iets hoger opgaande centrale deel van het gebouw is voorzien van een met zinken platen beklede dakruiter met uurwek en een wijzerplaat aan de noord- en

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

de zuidzijde; afgesloten hoeken en een tentdakje bekroond door een windwijzer met leeuw. Op de nok staat tevens een vrij kleine, gemetselde schoorsteen. De noordgevel van het centrale deel bevat een terugliggende glasdeur met smeedijzeren raamdecoratie. Het naar links om de hoek lopende venster hier rechts van staat met de entree onder een brede, betonnen latei. Links in deze gevel bevindt zich het onder een rollaag staande wapen van de provincie Zuid-Holland in de vorm een geglazuurde keramische plaquette met een staande, in reliëf uitgevoerde heraldische leeuw. De rechter (noordelijke) vleugel bevat een deur in de naar de sluis gerichte gevel en een reeks van vijf smalle vensters in de noordgevel. De achtergevel bevat een middenrisaliet met een glasdeur, een smal venstertje en een groter venster, die alle onder een latei staan. De zuidelijke vleugel bevat onder meer een stalen deur, waarachter zich een transformator bevindt. De zuidgevel van het centrale deel bevat een tussen rollagen staande stichtingsplaquette met de in reliëf uitgevoerde tekst "JULIANASLUIS GEBOUWD IN DE JAREN 1931-1932 INGEVOLGE HET BESLUIT DER STATEN VAN ZUID HOLLAND D.D. 16 JULI 1918 no. LX MET MEDEWERKING VAN HET KONINKRIJK DER NEDERLANDEN".

Waardering

Het multifunctionele sluisgebouw is van algemeen belang als beeldbepalend onderdeel van een in cultuurhistorisch en architectuurhistorisch opzicht waardevol sluiscomplex.

Het gebouw is van cultuurhistorisch belang als onderdeel van een sluis, die een bijzondere uitdrukking is van een typologische ontwikkeling in de sluisenbouw in Nederland.

Het gebouw is van architectuurhistorisch belang vanwege de voor de bouwtijd karakteristieke hoofdmassa, vanwege de detaillering en vanwege het materiaalgebruik.

Het gebouw heeft situationele en ensemblewaarde als prominent onderdeel van een complex en een grootschalige waterstaatkundige structuur, die zowel van belang is voor de scheepvaart als voor de waterhuishouding van Gouda en omstreken.

Het gebouw is ook van belang vanwege de herkenbaarheid en vanwege de ruime mate van gaafheid van het exterieur.

Hoofdcategorie

Weg- en waterbouwkundige werken
Boerderijen, molens en bedrijven

Subcategorie

Bedieningsgebouw
Industrie

Functie

Sluiswachtershuisje
Nutsbedrijf

Monumentnummer*: 517586

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 28 november 2000
Kadaster deel/nr: 82992/110

Complexnummer

517583

Complexnaam

Julianasluizen

Woonplaats*

Gouda

Gemeente*

Gouda

Provincie*

Zuid-Holland

Locatiennaam

Kanaaldijk, Rotterdamseweg, Gouda

Locatieomschrijving

Kadastrale gemeente*

Gouda

Sectie*

F

Kad. object*

Appartement

Grondperceel

3844

Rijksmonumentomschrijving**

Inleiding

Beide BRUGWACHERSHUISJES dateren uit 1931-'32 en maken deel uit van Julianasluis die verder bestaat uit een schutsluis (a), een bedieningsgebouw (met Garenskantoor) (b), twee vernieuwde stalen ophaalbruggen (die buiten rijksbescherming vallen) en twee bedieningsgebouwtjes (d) voor de rioolschuiven. De brugwachtershuisjes zijn gebouwd in de stijl van de Interbellum-architectuur

Omschrijving

Bij beide ophaalbruggen staan identieke brugwachtershuisjes die zijn geplaatst op een onderbouw. Dit platform is ruim een meter hoger dan de kades langs de sluiscolk en op gelijk niveau met het wegdek. Betonnen stoeptegels en natuurstenen randen.

Het meerhoekige pand is opgetrokken uit donkerrode baksteen en heeft een meter hoge donkerbruin gemetseld trasraam met ingesnoerde blokken. Mansardekap met leien en twee pyronen. De kap is afgezet met een uitkragende houten daklijst.

De kopgevel (oost) heeft afgeschuinde hoeken. Over de gehele breedte een horizontaal uitkijkvenster met stalen kozijnen dat in de zijgevels doorloopt en dat uitzicht biedt over de gehele sluiscolk. Natuurstenen bovendorpels en onderdorpels van grestegels. In de zijgevel aan de brugzijde, is direkt naast de raampartij een houten deur geplaatst. Deze gevelzijde heeft een granieten plint.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

In beide zijgevels vijf glasbetonnen ramen. Aan de achterste kopgevel (west) een dubbele houten deur. Onder de houten dakrand een siermetselwerkrand.

Waardering

De brugwachtershuisjes hebben ensemblewaarde vanwege de samenhang met de overige objecten van het sluisencomplex.

De brugwachtershuisjes zijn, als onderdeel van de Julianasluis, van algemeen belang wegens cultuurhistorische waarde vanwege de geschiedenis van de doorvaart- en handelsfunctie van de stad Gouda,

De brugwachtershuisjes zijn, als onderdeel van de Julianasluis, van algemeen belang wegens architectuurhistorische waarde als voorbeeld van brugwachtershuisjes uit de jaren dertig.

Het complex is gaaf in hoofdvorm, detaillering en materiaalgebruik.

Hoofdcategorie

Weg- en waterbouwkundige werken

Subcategorie

Bedieningsgebouw

Functie

Brugwachtershuisje

Monumentnummer*: 517587

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 28 november 2000
Kadaster deel/nr: 82992/108

Complexnummer

517583

Complexnaam

Julianasluizen

Woonplaats*

Gouda

Gemeente*

Gouda

Provincie*

Zuid-Holland

Locatiennaam

Gouda

Locatieomschrijving

Kanaaldijk, Rotterdamseweg

Kadastrale gemeente*

Gouda

Sectie*

F

Kad. object*

Appartement

Grondperceel

2454

Rijksmonumentomschrijving**

Inleiding

Beide BRUGBEDIENINGSGEBOUWTJES dateren uit 1931-'32 en maken deel uit van Julianasluis die verder bestaat uit een schutsluis (a), een bedieningsgebouw (met Garenskantoor) (b), twee vernieuwde stalen ophaalbruggen (die buiten rijksbescherming vallen) met twee brugwachtershuisjes (c). De brugbedieningsgebouwtjes zijn gebouwd in de stijl van de Interbellum-architectuur.

Omschrijving

Bij beide hefbruggen staan identieke rechthoekige gebouwtjes voor de bediening van de rioolschuiven. Het gebouw is geplaatst op een platform dat evenhoog als het naastliggende wegdek is.

Pandje is opgetrokken uit donkerrode baksteen en heeft een meter hoge donkerbruin gemetselde trasraam met ingesnoerde blokken. Mansardekap met maasdekking en twee pyronen. De kap is afgezet met een uitkragende houten daklijst; vlak eronder een siermetselwerkrand.

Waardering

De bedieningsgebouwtjes hebben ensemblewaarde vanwege de samenhang met de overige objecten van het sluizencomplex.

De bedieningsgebouwtjes zijn, als onderdeel van de Julianasluis, van algemeen belang wegens cultuurhistorische

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

waarde vanwege de geschiedenis van de doorvaart- en handelsfunctie van de stad Gouda.

De bedieningsgebouwtjes zijn, als onderdeel van de Julianasluis, van algemeen belang wegens architectuurhistorische waarde als voorbeeld van brugbedieningsgebouwen uit de jaren dertig van de 20ste eeuw.

Het complex is gaaf in hoofdvorm, detaillering en materiaalgebruik.

Hoofdcategorie

Weg- en waterbouwkundige werken

Subcategorie

Bedieningsgebouw

Functie

Bedieningsmechanisme